

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC

1. THÔNG TIN VỀ MÔN HỌC

- 1.1 Tên môn học: **DÂN SỐ HỌC**
1.2 Mã môn học: **SOCI3212**
1.3 Khoa/Ban phụ trách: **Khoa XHH-CTXH-ĐNA**
1.4 Số tín chỉ: **02 LT (02LT/0TH)**

2. MÔ TẢ MÔN HỌC

- Nội dung môn học giới thiệu những khái niệm căn bản nhằm giúp người học có thể phân tích được các xu hướng biến động của các thành phần chính của dân số (là sinh, chết, di dân), cơ cấu dân số và phân bố dân số. Một số nguyên tắc và kỹ năng liên quan đến phân tích nhân khẩu (như phân tích các tỉ suất, lược đồ, bảng tính toán) cũng được đề cập trong môn học.
- Nội dung môn học giúp cho người học hiểu và phân tích được mối quan hệ giữa dân số và các vấn đề phát triển kinh tế-xã hội và môi trường của một quốc gia, khu vực.

3. MỤC TIÊU MÔN HỌC

3.1 Mục tiêu chung

- Môn học giúp người học hiểu được ý nghĩa và tầm quan trọng của việc nghiên cứu dân số, các kiến thức dân số cơ bản và kỹ năng phân tích cùng với các ứng dụng vào trong thực tiễn. Đây là các hiểu biết rất cần thiết không chỉ đối với những người làm công tác dân số mà còn cho các nhân viên công tác xã hội, là những người trong công việc đang phải trực tiếp giải quyết các vấn đề xã hội liên quan đến dân số, nhất là trong bối cảnh dân số quốc gia, khu vực có xu hướng ngày càng gia tăng như hiện nay.

3.2 Mục tiêu cụ thể

3.2.1. Kiến thức

Sau khi học môn này, sinh viên có được các kiến thức sau đây:

- Biến động tự nhiên của dân số
- Biến động cơ học của dân số

- Già hóa/Trẻ hóa dân số, lực lượng lao động
- Đô thị hóa
- Phân bố dân số
- Mối quan hệ giữa dân số và phát triển kinh tế-xã hội của một quốc gia
- Chính sách và các giải pháp kiểm soát dân số
- Tình hình dân số Thế Giới, Việt Nam.

3.2.2. Kỹ năng

Sau khi học môn này, sinh viên có được các kỹ năng sau đây:

- Đọc và phân tích được các thống kê về dân số
- Thực hiện được các tính toán về các chỉ tiêu cơ bản và các lược đồ dân số

3.2.3. Thái độ

- Sinh viên có thái độ tích cực về vấn đề kiểm soát dân số

4. NỘI DUNG MÔN HỌC

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
1.	Chương 1: Nhập môn	1.1 Ý nghĩa của nghiên cứu dân số 1.1 Ý nghĩa của nghiên cứu dân số 1.2 Định nghĩa môn học 1.3 Đối tượng nghiên cứu 1.4 Các loại hình thống kê dân số 1.5 Thống kê dân số tại Việt Nam	2	2			<ul style="list-style-type: none"> ○ Thái Thị Ngọc Du, Dân số học, Đại Học Mở-Bán Công TP Hồ Chí Minh, 1998 (lưu hành nội bộ) ○ Tập bài giảng của GV biên soạn
2.	Chương 2: Sự kiện sinh sản	2.1 Ý nghĩa 2.2 Các chỉ tiêu đánh giá mức sinh 2.2.1 Sinh suất 2.2.2 Tỉ suất sinh tổng quát 2.2.3 Tỉ suất sinh đặc trưng theo tuổi 2.2.4 Tổng tỉ suất sinh	4	3	1		<ul style="list-style-type: none"> ○ Thái Thị Ngọc Du, Dân số học, Đại Học Mở-Bán Công TP Hồ Chí Minh, 1998 (lưu hành nội bộ) ○ Tập bài giảng của GV biên soạn

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		2.2.5 Hệ số tái sinh nguyên 2.2.6 Hệ số tái sinh tịnh 2.3 Các yếu tố kinh tế-văn hoá-xã hội ảnh hưởng đến mức sinh 2.3.1 Y tế 2.3.2 Học vấn 2.2.3 Thu nhập 2.2.4 Tôn Giáo 2.2.5 Nhận thức lợi ích – chi phí con cái 2.2.6 Văn hoá 2.4 Bài tập					
3.	Chương 3: Sự kiện tử vong	3.1 Ý nghĩa 3.2 Các chỉ tiêu đánh giá mức chết 3.2.1 Tử suất 3.3.2 Tử suất đặc trưng theo tuổi 3.3.3 Tử suất trẻ sơ sinh 3.3 Các yếu tố ảnh hưởng đến mức chết 3.3.1 Giới tính 3.3.2 Tuổi 3.3.3 Nơi cư trú 3.3.4 Nghề nghiệp 3.3.5 Hôn nhân 3.4 Bài tập	4	3	1		<ul style="list-style-type: none"> ○ Thái Thị Ngọc Du, Dân số học, Đại Học Mở-Bán Công TP Hồ Chí Minh, 1998 (lưu hành nội bộ) ○ Tập bài giảng của GV biên soạn
4.	Chương 4: Gia tăng tự nhiên dân số	4.1 Định nghĩa 4.2 Gia tăng dân số thế giới 4.3 Gia tăng dân số tại các nước phát triển 4.4 Gia tăng dân số tại các nước đang phát triển 4.5 Quá trình chuyển tiếp dân số 4.5.1 Lý thuyết quá độ	3	2	1		<ul style="list-style-type: none"> ○ Thái Thị Ngọc Du, Dân số học, Đại Học Mở-Bán Công TP Hồ Chí Minh, 1998 (lưu hành nội bộ) ○ Tập bài giảng của GV biên soạn

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		dân số 4.5.2 Lý thuyết hiện đại dân số 4.6 Dự báo gia tăng dân số 4.7 Bài tập					
5.	Chương 5: Di dân	5.1 Định nghĩa 5.2 Các chỉ tiêu nghiên cứu di dân 5.3 Các loại hình di dân 5.3.1 Loại hình di dân phân loại theo không gian 5.3.2 Loại hình di dân phân loại theo thời gian 5.4 Các lý thuyết di dân 5.3.1 Lý thuyết lực hút-lực đẩy 5.3.2 Lý thuyết cấu trúc của Everetlee 5.4 Tác động của di dân 5.4.1 Tác động kinh tế 5.4.2 Tác động văn hoá-xã hội 5.4.3 Tác động môi trường 5.5 Bài tập	5	4	1		<ul style="list-style-type: none"> ○ Thái Thị Ngọc Du, Dân số học, Đại Học Mở-Bán Công TP Hồ Chí Minh, 1998 (lưu hành nội bộ) ○ Tập bài giảng của GV biên soạn
6.	Chương 6: Thành phần dân số	6.1 Thành phần dân số theo tuổi 6.1.1 Già hoá và trẻ hoá dân số 6.1.2 Tiềm năng lao động 6.2 Thành phần dân số theo nơi cư trú 6.2.1 Gia tăng dân số đô thị các nước phát triển và đang phát triển 6.2.2 Định nghĩa đô thị	8	4	4		<ul style="list-style-type: none"> ○ Thái Thị Ngọc Du, Dân số học, Đại Học Mở-Bán Công TP Hồ Chí Minh, 1998 (lưu hành nội bộ) ○ Tập bài giảng của GV biên soạn

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		hoá 6.2.3 Tác động tích cực và tiêu cực của đô thị hóa 6.2.4 Các giải pháp chống lại đô thị hóa quá tải 6.3 Bài tập					
7.	Chương 7: Phân bố dân số	7.1 Mật độ dân số 7.2 Các yếu tố ảnh hưởng đến phân bố dân số 7.2.1 Yếu tố tự nhiên 7.2.2 Yếu tố kinh tế-xã hội	2	2			<ul style="list-style-type: none"> ○ Thái Thị Ngọc Du, Dân số học, Đại Học Mở-Bán Công TP Hồ Chí Minh, 1998 (lưu hành nội bộ) ○ Tập bài giảng của GV biên soạn
8.	Chương 8: Dân số Việt Nam – Ôn tập	8.1 Gia tăng dân số Việt Nam 8.1.1 Gia tăng dân số Việt Nam theo thời gian 8.1.2 Gia tăng tự nhiên của dân số Việt Nam 8.1.3 Vấn đề di dân tại Việt Nam 8.2 Phân bố dân số Việt Nam 8.2.1 Phân bố dân số Việt Nam theo không gian 8.2.2 Phân bố dân số Việt Nam theo thời gian 8.3. Thành phần dân số Việt Nam 8.3.1 Thành phần dân số theo tuổi 8.3.2 Thành phần dân số theo giới 8.3.3 Thành phần dân số theo học vấn 8.3.4 Thành phần dân số	2	2			<ul style="list-style-type: none"> ○ Thái Thị Ngọc Du, Dân số học, Đại Học Mở-Bán Công TP Hồ Chí Minh, 1998 (lưu hành nội bộ) ○ Tập bài giảng của GV biên soạn

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		theo nghề nghiệp					

5. TÀI LIỆU THAM KHẢO

5.1. Tài liệu chính:

- Thái Thị Ngọc Dur, Dân số học, Đại Học Mở-Bán Công TP Hồ Chí Minh, 1998 (lưu hành nội bộ)
- Tập bài giảng của giảng viên biên soạn (lưu hành nội bộ)

6. ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP

Quy định thang điểm : 10

STT	Hình thức đánh giá	Trọng số
1	Kiểm tra giữa kỳ	30%
2	Cuối kỳ - Tự luận	70%

7. KẾ HOẠCH GIẢNG DẠY

7.1. Kế hoạch giảng dạy lớp ngày :

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
1.	Buổi 1	<p>Chương 1: Nhập môn Nội dung giảng dạy bao gồm: Ý nghĩa của nghiên cứu dân số, định nghĩa môn học, đối tượng nghiên cứu, Các loại hình thống kê dân số và thống kê dân số tại Việt Nam</p> <p>Chương 2: Sự kiện sinh sản Nội dung giảng dạy bao gồm: Ý nghĩa của nghiên cứu về sinh, các chỉ tiêu đánh giá mức sinh, các yếu tố kinh tế- văn hoá-xã hội ảnh hưởng đến mức sinh</p> <p>-Thực hiện bài tập tính toán các chỉ tiêu về sinh</p>	
2.	Buổi 2	<p>Chương 3: Sự kiện tử vong</p>	

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
		Nội dung giảng dạy bao gồm: Ý nghĩa của nghiên cứu tử vong, các chỉ tiêu đánh giá mức chết và các yếu tố ảnh hưởng đến mức chết - Thực hiện bài tập tính toán các chỉ tiêu về tử vong	
3.	Buổi 3	Chương 4: Gia tăng tự nhiên dân số Nội dung giảng dạy bao gồm: Định nghĩa về gia tăng tự nhiên, gia tăng dân số thế giới, gia tăng dân số tại các nước phát triển và đang phát triển, lý thuyết quá độ dân số và lý thuyết hiện đại dân số - Thực hiện bài tập tính toán gia tăng tự nhiên và dự báo gia tăng dân số Chương 5: Di dân Nội dung giảng dạy bao gồm: giới thiệu và phân tích định nghĩa di dân của Liên Hợp Quốc.	
4.	Buổi 4	Nội dung giảng dạy bao gồm: các loại hình di dân phân loại theo không gian và theo thời gian, lý thuyết lực hút- lực đẩy và lý thuyết cấu trúc của Everettelee, tác động kinh tế- văn hoá- xã hội và môi trường của di dân. - Thực hiện bài tập tính toán các chỉ tiêu di dân và đánh giá tác động di dân.	
5.	Buổi 5	Chương 6: Thành phần dân số Phần 1: Thành phần dân số theo tuổi Nội dung giảng dạy bao gồm: già hoá và trẻ hoá dân số, tác động của già hóa và trẻ hóa dân số đến phát triển kinh tế-xã hội, dân số trong tuổi lao động và dân số hoạt động kinh tế. - Thực hiện bài tập tính toán tỷ lệ số dân trong tuổi lao động, tỷ lệ phụ thuộc, tỷ lệ tham gia lực lượng lao động thô và tỷ lệ tham gia lực lượng lao động chung	
6.	Buổi 6	Phần 2: Thành phần dân số theo nơi cư trú Nội dung giảng dạy bao gồm: gia tăng dân số đô thị các nước phát triển và đang phát triển, định nghĩa đô thị hoá, tác động của đô thị hóa	

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
		và các giải pháp chống lại đô thị hóa quá tải - Thực hiện bài tập tính toán các chỉ tiêu đo lường đô thị hóa.	
7.	Buổi 7	<p>Chương 7: Phân bố dân số Nội dung giảng dạy bao gồm: mật độ dân số và các yếu tố tự nhiên và kinh tế-xã hội ảnh hưởng đến phân bố dân số</p> <p>Chương 8: Dân số Việt Nam Nội dung giảng dạy bao gồm: gia tăng dân số, theo thời gian và không gian, vấn đề di dân, phân bố và thành phần dân số Việt Nam</p> <p>Ôn tập</p>	

8. GIẢNG VIÊN BIÊN SOẠN

- Họ và tên : PHẠM GIA TRẦN
- Chức danh, học hàm, học vị : Giảng viên chính – Tiến sĩ

PHỤ TRÁCH KHOA

HÀ MINH TRÍ